ПЕДАГОГІКА

УДК 378.147: 811.111:656.6
DOI https://doi.org/10.24919/2308-4863/83-1-37

Ірина АФАНАСІЄВСЬКА,
orcid.org/0000-0001-7326-8559
старший викладач кафедри англійської мови в судновій енергетиці
Херсонської державної морської академії
(Херсон, Україна) afanasievskaya.irina@gmail.com

Надія ПОГОРЛЕЦЬКА,
orcid.org/0000-0002-2019-1671
старший викладач кафедри англійської мови в судновій енергетиці
Херсонської державної морської академії
(Херсон, Україна) npohorletska@gmail.com

РОЗВИТОК НАВИЧОК ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ СУДНОВИХ МЕХАНІКІВ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ МОРСЬКОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Наукову розвідку присвячено висвітленню способів розвитку навичок писемного мовлення майбутніх суднових механіків під час навчання морської англійської мови. Підготовку морських фахівців регламентовано низкою вимог і стандартів, згідно з якими випускники закладів вищої освіти мають використовувати англійську мову у письмовій та усній формі, зокрема під час виконання професійних обов'язків. Тому у процесі навчання морської англійської мови викладачу слід спрямувати увагу на розвиток та удосконалення як усного, так і писемного мовлення.

Писемне мовлення як продуктивна навичка – складний та комплексний механізм, який вимагає часу на планування ідей, обмірковування та редагування тексту, правильного використання граматичних структур, лексичних одиниць, пунктуації та орфографії. Відтак постає потреба у висвітленні шляхів формування навичок письма здобувачів вищої освіти у процесі навчання морської англійської мови.

У статті представлено аналітичний огляд наукового доробку з проблеми вивчення підходів до розвитку навичок писемного мовлення, необхідних для майбутніх суднових механіків, та окреслено способи формування й розвитку їх.

Реалізація удосконалення навичок писемного мовлення може бути організована на різних рівнях, починаючи зі словникової роботи. Завдання, спрямовані на роботу з лексичними одиницями, сприяють засвоєнню професійних термінів англійською мовою. Використання вправ підстановчого або трансформаційного характеру удосконалюватимуть навички письма на рівні словосполучення та речення. Завдання для розвитку мовленнєвих навичок, побудовані на основі звітів про морські аварії, додатково стимулюватимуть здобувачів критично мислити.

З огляду на стрімкий розвиток сучасних технологій, варто окреслити можливість розвитку навичок писемного мовлення засобами інструментів на основі штучного інтелекту. Технології штучного інтелекту допомагають урізноманітнити та розширити освітнє середовище, зробити навчання більш персоналізованим і професійно орієнтованим.

Ключові слова: *морська англійська мова, іншомовна комунікативна компетентність, мовленнєві навички, навички писемного мовлення, штучний інтелект.*

Iryna AFANASIIEVSKA,
orcid.org/0000-0001-7326-8559
Senior Lecturer at the English Language Department for Marine Engineers
Kherson State Maritime Academy
(Kherson, Ukraine) afanasievskaya.irina@gmail.com

Nadiia POHORLETSKA,
orcid.org/0000-0002-2019-1671
Senior Lecturer at the English Language Department for Marine Engineers
Kherson State Maritime Academy
(Kherson, Ukraine) npohorletska@gmail.com

DEVELOPING WRITING SKILLS OF FUTURE MARINE ENGINEERS IN MARITIME ENGLISH COURSE

The article is devoted to highlighting the ways of developing the written communication skills of future ship mechanics while teaching Maritime English. The training of maritime professionals is regulated by a set of requirements and standards, according to which graduates of higher education institutions must use English in both written and oral forms, particularly in performing their professional duties. Therefore, in teaching Maritime English, teachers should focus on developing and improving both speaking and writing skills.

Writing, as a productive skill, is a complex and multifaceted process that requires time for planning ideas, structuring and editing texts, and correctly using grammatical structures, lexical units, punctuation, and spelling. Consequently, there is a need to bring out the practical ways to develop students' writing skills while learning Maritime English.

This article presents an analytical review of scientific studies on approaches to developing writing skills essential for future marine engineers and outlines methods for their formation and enhancement.

The improvement of writing skills can be implemented at various levels, starting with practicing vocabulary. Tasks focused on lexical units contribute to learning professional terminology in English. Using substitution and transformational tasks helps refine writing skills at the phrase and sentence levels. Writing tasks based on maritime accident reports also stimulate students to think critically.

Given the rapid technological advancement, it is important to explore the potential for developing writing skills using artificial intelligence tools. Artificial intelligence technologies help diversify and expand the educational environment, making studying more personalized and professionally oriented.

Key words: *Maritime English, foreign language communicative competence, language skills, writing skills, artificial intelligence.*

Постановка проблеми. Співпраця з іноземними роботодавцями та активна взаємодія з міжнародними компаніями висвітлила потребу у формуванні іншомовної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти як майбутніх фахівців морської галузі. Наразі підготовка морських фахівців регламентується низкою вимог і стандартів Міжнародної морської організації (IMO), положеннями Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014, Стандартом вищої освіти зі спеціальності 271 «Річковий та морський транспорт», міжнародними документами та конвенціями. Відповідно до Стандарту серед компетентностей випускника зазначено здатність використовувати англійську мову у письмовій та усній формі, зокрема під час виконання професійних обов'язків (Стандарт, 2018: 8). Відтак у процесі навчання морської англійської мови викладачу слід спрямувати зусилля на розвиток як усного, так і писемного мовлення з метою забезпечення достатніх знань з іноземної мови, які дозволять використовувати англомовну технічну літературу та виконувати обов'язки суднового механіка.

Аналіз досліджень. Формування мовленнєвої компетенції – це комплексний та структурований процес, під час якого всі мовленнєві навички (аудіювання, говоріння, читання та письмо) розвиваються одночасно та гармонійно.

У процесі вивчення англійської як іноземної (EFL) або другої (ESL) мови слід приділяти більше уваги розвитку мовленнєвих навичок, серед яких слухання та читання є рецептивними навичками, тоді як говоріння та письмо – продуктивними. Ключовий аспект вивчення англійської мови залежить саме від опанування цих навичок (Rao, 2017: 54). Рао П. наголошує на тому, що серед усіх чотирьох мовленнєвих навичок письмо вважається найскладнішою, яка надає можливість передавати свої думки, ідеї та почуття у письмовій формі (Rao, 2017: 54).

У книзі «How to Teach Writing» Гармер Дж. порівнює продуктивні навички й підкреслює, що відмінність між говорінням та письмом полягає у процесах, через які проходять письменники та мовці. Під час усного спілкування учасники зазвичай не мають часу на ретельне планування своїх висловлювань, тоді як у процесі писемного – можуть обмірковувати, переглядати та редагувати текст. Писемне мовлення вимагає більш формальної структури, точності, правильного використання граматики, пунктуації та орфографії, а говоріння може бути більш спонтанним і менш структурованим (Harmer, 2004). Відмінності між продуктивними мовленнєвими навичками впливають на підходи до навчання та розвиток їх під час вивчення мови.

Методика викладання іноземної мови включає низку підходів до розвитку навичок письма: підхід «від контрольованого до вільного письма» (Controlled to Free Approach), «вільне письмо» (Free Writing Approach), підхід, який базується на організації абзаців (Paragraph-Pattern Approach), граматико-синтаксичний (Grammar-Syntax Approach), процесний (Process Approach), комунікативний (Communicative Approach) підхід (Raimens, 1983; Harmer, 2004; Dragomir, Niculescu, 2020). З огляду на те, що письмо потребує когнітивного аналізу та лінгвістичного синтезу (Rao, 2017: 55), перед

викладачем постає не просте завдання – мотивувати здобувачів вищої освіти на розвиток і вдосконалення навичок писемного мовлення.

Мета статті – охарактеризувати шляхи формування навичок писемного мовлення майбутніх суднових механіків у процесі навчання морської англійської мови.

Виклад основного матеріалу. Письмо як продуктивна навичка – складний механізм. Визначають ключові елементи, які слід враховувати у процесі створення тексту, а саме: мету (причину написання тексту), аудиторію (цільових читачів), процес (генерацію ідей, створення чернеток, редагування), організацію (розподіл на абзаци, зв'язність тексту, головні ідеї та деталі), зміст (актуальність, чіткість, оригінальність, зв'язність), мову (структуру речень, граматику, підбір слів) та механіку (формат, орфографію, пунктуацію) (Dragomir, Niculescu, 2020: 203–204).

Проблема розвитку та удосконалення навичок писемного мовлення англійською мовою, зокрема суднових механіків, залишається актуальною та потребує детального дослідження з огляду на вимоги та рекомендації нормативних документів та стандартів. Використання англійської мови судновими механіками передбачає вільне володіння мовою у писемній та усній формах. Підтвердженням вищезгаданого є положення та правила у міжнародних документах: Міжнародній конвенції про підготовку, дипломування і несення вахти (ПДНВ), яка перша встановила мінімальні базові вимоги до англійської мови моряків під час їхньої підготовки, сертифікації та несення ними вахти; СОЛАС (Міжнародній конвенції з охорони людського життя на морі, 1977 р.), яка передбачає обов'язкове використання англійської мови для моряків, якщо вони не розмовляють іншою спільною мовою; Стандартній морській навігаційній лексиці (SMNV), яка була прийнята у 1978 році Міжнародною морською організацією (IMO), переглянута у 1985 році та змінена на Стандартні фрази морського спілкування (SMCP) у 2001 році; Модельному курсі (3.17) з морської англійської мови, який містить практичні рекомендації щодо викладання морської англійської мови (IMO Model Course, 2015). У розділі A-III/1 Міжнародної конвенції про підготовку, дипломування і несення вахти (ПДНВ) сферою компетенції будь-якого морського механіка є вільне володіння професійною англійською мовою у письмовій та усній формі (STCW, 2001: 77).

Науковці Коле К. та Тренкнер П. підтверджують необхідність розвитку писемного мовлення суднових механіків та зазначають ключові дескриптори рівня володіння писемними навичками для суднових механіків: 1) на рівні експлуатації вони мають вільно надавати відповідну інформацію в суднових документах; передавати зміст повідомлення; доповнювати інформацію в різних типах тексту; створювати дискурсивний текст відповідно до формату (свідчення кейса/звіт), стилю і контексту, пов'язуючи ідеї в послідовні абзаци; використовуючи технічні символи та скорочені форми; 2) на рівні управління вони мають писати чіткі, добре структуровані листи у відповідному стилі; створювати дискурсивний текст відповідно до формату (свідчення кейса/нота протесту/звіт), структури, стилю та контексту; зв'язувати ідеї у текстові абзаци; використовувати технічні символи та скорочені форми; висловлювати свої думки, розробляти аргументацію з виокремленням найбільш важливих моментів та підкріпленням їх прикладами (Cole, Trenker, 2008: 166–167). Такий ретельний опис навичок письма вказує на необхідність розвитку навичок писемного мовлення суднових механіків.

Відтак мотивація здобувачів морських навчальних закладів розвивати їх писемні навички є важливою проблемою для викладачів освітньої компоненти «Морська англійська мова». Студентів молодших курсів найчастіше важко мотивувати до виконання письмових завдань з іноземної мови, оскільки реальність буднів на судні ще не є частиною їхнього особистого досвіду. Однак, морські інженери щодня стикаються з вимогами судновласників і судноплавних компаній щодо написання рапортів, технічних пояснень та ділової кореспонденції. Тому судновим механікам важливо опанувати навички написання структурованих і зрозумілих звітів з чіткими поясненнями конкретного випадку у машинному відділенні. Здобувачі старших курсів, які вже побували в морі, пройшли плавальну практику на борту суден, усвідомлюють потребу у володінні англійською мовою на високому рівні під час усної та письмової комунікації. Помилками, які можливі в усному мовленні, не знехтують в писемній формі, оскільки вони можуть мати серйозні юридичні наслідки (наприклад, у використанні непевних фраз у звіті про пошкодження техніки або розливи нафти). Також варто застерігати студентів від використання ідіом, сленгу та специфічних структур речень. Викладач повинен переконати студентів-моряків, що їм слід застосовувати більш формальний підхід до писемного мовлення. Відтак до навчання письма слід підходити послідовно та поміркувано, використовуючи автентичні матеріали з морської професійної тематики, та створювати студентам умови для практичного розвитку їхніх навичок писемної мови.

Панує думка про схожість писемного та усного мовлення. Проте письмо ніколи не стане таким розвинутим, як усне спілкування, бо мовлення без співрозмовника потребує більшого планування та обмірковування. Дудик П. (Дудик, 2005: 108), Боручинська М. (Borucinsky, Kegalj, 2021, 17–18) та інші вчені зауважили, що навіть мовчазний співрозмовник та слухач допомагають сприйняттю і виявленню непорозуміння. Реакція учасників розмови примушує мовця пояснити докладно, що вони хочуть висловити, а письменник, який пише, самостійно визначає стиль та спосіб побудови свого висловлювання таким чином, щоб воно було зрозумілим для читача. Писемне мовлення має також низку істотних параметрів – необхідність граматично правильно побудованих речень, вокабулярний запас з теми, використання слів без орфографічних помилок, синтаксична організація речень, композиція тексту тощо. Писемне мовлення позбавлене специфіки усного мовлення: пауз співрозмовника, міміки, інтонації, модуляції голосу. З цього боку писемне мовлення порівняно з усним має максимально розгорнуту і складну за синтаксисом форму, у якій необхідно використати для висловлення кожної окремої думки набагато більшу кількість слів.

Для ефективного планування навчання та розвитку писемних навичок необхідно враховувати лінгвістичні та психологічні особливості. Удосконалення писемного висловлювання та робота над ним організовується на різних рівнях – можна починати від словникової роботи або роботи з текстом. Використання писемних завдань у процесі засвоєння професійних термінів та граматичних явищ з морської англійської мови є доцільним та сприяє засвоєнню нової лексики. Можна запропонувати наступні вправи: опрацювати активний словник, письмово підбираючи до слів антоніми або синоніми; розподілити слова за частинами мови, множиною/одниною, ступенями порівняння прикметників тощо. Прикладом таких вправ є *Find the synonyms.*

chocked	refractory
reset	blowing
trips	clogged
damper	errs
fire-proof	correct
purging	muffler

На етапі Starter використовується таке завдання: *1. Look at these sentences. Match the given words to the sentences and pictures. Define the part of speech for these words and explain their meaning. What do these words have in common?*

boiling×3, boils, boil	
It will make your blood **boil**.	
It all **boils** down to money in the end.	
It was not just the weather that reached **boiling** point that summer.	
Look. Your kettle is **boiling.**	

Доцільним вважаємо актуалізувати лексичні одиниці спочатку на рівні словосполучень, а потім речень. На цьому етапі можна запропонувати здобувачам вправи підстановчого, трансформаційного характеру (як-от: переробіть речення з активного стану у пасивний; переробіть речення, щоб в їхньому складі з'явилися модальні дієслова; поставте слово, яке в дужках, у відповідну форму; утворіть заперечні/питальні форми поданих речень; поставте питання до виділених слів у реченнях тощо). Наприклад, спочатку студентам запропоновано зробити вправу 2. *The following terms are related to boilers. Match the words to their definitions*, а потім *3. Read the following text on boilers and insert an appropriate term in the gaps from the list above.* Прикладом вправи, у якій необхідно переробити речення, є *4. Practice in making the sentences with the linking words.*

All boilers have a furnace or combustion chamber where fuel is burnt to release its energy. Air is supplied to the boiler furnace to enable combustion of the fuel to take place. (also)

З метою удосконалення навичок писемного мовлення майбутніх суднових механіків доцільно використовувати завдання, які містять інформацію зі звітів про реальні морські випадки (Safety Digest, 2023). Такі вправи допоможуть не лише удосконалити мовленнєві навички, а й розвинути критичне мислення:

1. Study the chart and predict what happened in the incident.

The Sea Water Pump

IT HAS TO GO SOMEWHERE!

An oil tanker was anchored off the south coast of the UK when an auxiliary room fire alarm……

……..smoke……

……overheating……

……

……damage.

2. a) Fill in the gaps with the correct form of the verbs in the Past Simple tense. b) Study the flowchart and check your guesses.

3. Restore the sentences to identify the cause of the accident.

1) pump / supply / cooling water / to / machinery items; 2) engineer / close / valves / three days before the accident; 3) cooling water / have / nowhere / to go; 5) pump / overheat / and / generate smoke <… >.

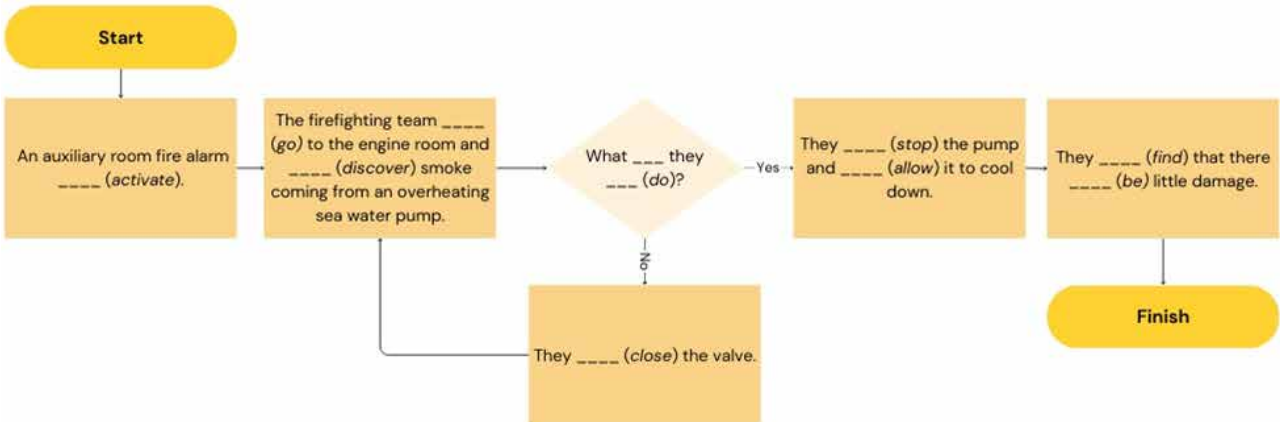

4. a) Skim the text and check your guesses. b) Write the lesson based on the incident, using the phrase bank.

The pump supplied cooling water to several items of machinery. Three days before the incident, one of the ship's engineers had closed the valves to one piece of the machinery in preparation for planned maintenance but did not know that all of the other pieces of equipment were also isolated.

The cooling water had nowhere to go when the valves were closed and there was no flow through the cooling pump, which caused its mechanical seal to gradually overheat and generate smoke.

PHRASE BANK

- maintenance
- effects of isolation on running equipment
- monitor the status of systems
- prevent mishaps
- electronic or mechanical sensors
- may fail
- early warning

The Lesson: ……. *(up to 7 sentences)*

Варто зазначити, що поява чат-ботів та віртуальних помічників з генеративним штучним інтелектом (ШІ) внесла корективи та розширила можливості удосконалювати навички писемного мовлення засобами інструментів ШІ. Зручний та комфортний формат діалогу допомагає знизити страх невдачі у здобувачів, які практикують іноземну мову за допомогою чат-боту. Наприклад, розроблений компанією OpenAI чат-бот *ChatGPT*, або продукт Google, чат-бот *Gemini*, уможливлює забезпечити персоналізоване навчання та розширити освітнє середовище, де користувачі можуть удосконалювати навички письма у позааудиторний час. Перевагою чат-ботів є те, що вони можуть адаптуватися до рівня здобувача, надати детальний коментар та аналіз письмовому висловлюванню, виправити орфографічні, лексичні, пунктуаційні помилки, а також удосконалити текст стилістично. Такі інструменти ШІ легко згенерують завдання для відпрацювання граматичних структур чи лексичних одиниць під час практики мови. Однак, серед труднощів застосування ШІ-технологій у процесі навчання англійської мови є ризик порушень здобувачами академічної доброчесності та використання новітніх застосунків задля фальсифікації чи обману. Відтак викладач повинен окреслити межі використання інструментів ШІ та стратегій застосування їх під час навчання.

У межах вивчення англійської мови за професійним спрямуванням доречним буде створення власного чат-бота на сервісі *Mizou*. Перевагами такого чату є симуляція онлайн-спілкування бота з учасниками сесії відповідно до параметрів, які заклав викладач. Програмуючи чат, педагог обирає роль для штучного інтелекту (старший механік або будь-який інший член машинного відділення згідно з завданням), надає інструкції, які можуть включати перевірку вивченого матеріалу, відпрацювання граматичних структур, лексичних одиниць, спонукання учасників до активної взаємодії та інші необхідні вказівки. Особливістю сервісу *Mizou* є можливість спілкуватися учасникам сесії, тобто здобувачам, з чат-ботом окремо. Після закінчення діалогу, викладач має змогу переглянути загальний коментар та оцінку здобувачів-учасників сесії, згенеровану штучним інтелектом. До того ж результатом такої взаємодії є чат (окремий для кожного учасника) у формі текстових повідомлень, який доступний викладачу для перегляду (див. рис. 1).

Вдалим прикладом для розвитку навичок писемного мовлення є онлайн-платформа *Grammarly*, яка аналізує англомовний текст та висвітлює пропозиції (Review suggestions) за п'ятьма критеріями: правильність (Correctness) – зазначення граматичних, лексичних і пунктуаційних помилок, зайвих пробілів між словами, словами та знаками; чіткість (Clarity) – поради щодо форматування речення з урахуванням стислості й зрозумілості; залученість (Engagement) – словниковий запас і розмаїття, пропозиції удосконалити текст засобами синонімів та синонімічних структур; подача (Delivery) і стиль (Style Guide). До того ж під час удосконалення навичок письма у пригоді стане функція «Learn More» у категорії «Correctness», яка генерує коментар щодо

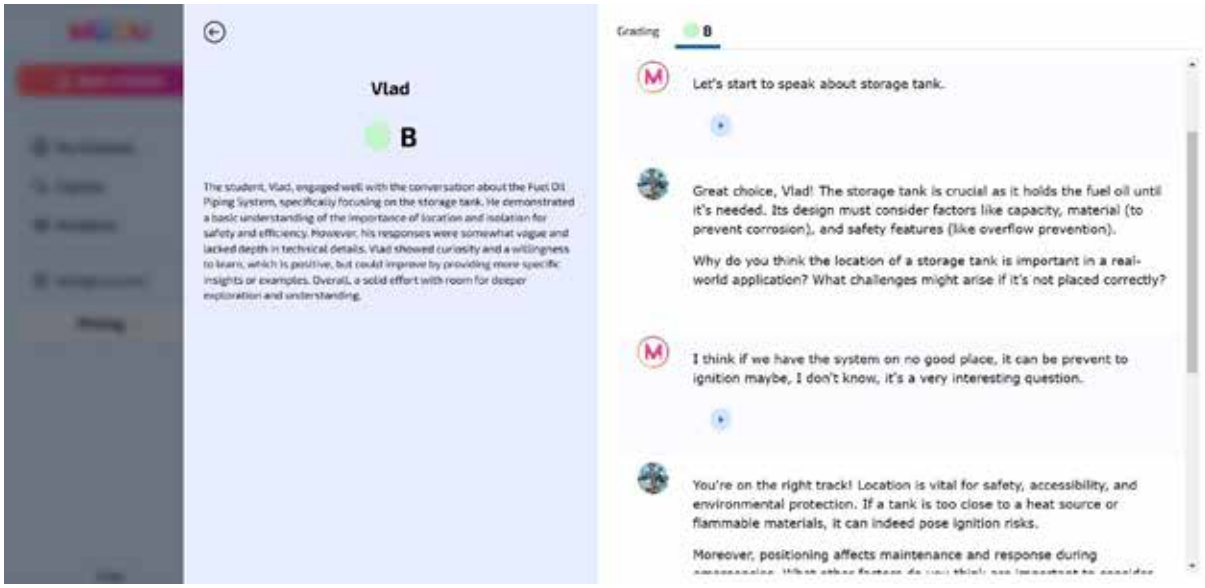

Рис. 1. Приклад аналізу відповідей користувача у чаті на сервісі Mizou

помилки, нагадує граматичне правило та наводить приклади застосуванню цього правила у реченні. Така функція може бути застосована під час аналізу викладачем письмових висловлювань студентів на заняттях, або самостійно здобувачами у процесі редагування тексту, виконання домашніх завдань та практики мови. Окрім того, розділ «Check for AI text & plagiarism» допоможе виявити порушення норм доброчесності, визначити відсоток текстових збігів та шаблонів тексту, що були згенеровані штучним інтелектом.

Застосування інструментів ШІ під час навчання морської англійської мови дозволяє зробити процес розвитку мовленнєвих навичок більш персоналізованим, розкрити професійну специфіку, розширити час на відпрацювання професійних термінів і синтаксичних структур, удосконалити навички редагування письмових висловлювань.

Висновки. З огляду на положення нормативних документів, стандартів і конвенцій майбутні суднові механіки мають використовувати англійську мову у письмовій та усній формі, зокрема під час виконання професійних обов'язків. Розвиток навичок писемного мовлення потребує комплексної та систематичної роботи. У процесі навчання морської англійської мови майбутніх суднових механіків завдання, спрямовані на роботу з лексикою, вправи підстановчого або трансформаційного характеру, завдання, які створені на матеріалі звітів про морські аварії, інструменти на основі штучного інтелекту сприяють засвоєнню професійних термінів, правильній побудові синтаксичних конструкцій, вмінню висловлювати свої думки у писемній формі логічно та зрозуміло. Перспективним вбачаємо дослідження способів розвитку м'яких навичок під час навчання морської англійської мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дудик П. С. Стилістика української мови : навч. посіб. Київ: Видавничий центр «Академія». 2005. 368 с.
2. Ковтун (Бугайчук) О. Письмо як засіб і об'єкт навчання англійської мови. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету.* Ізмаїл, 2002. Вип. 13. С. 16–18.
3. Стандарт вищої освіти зі спеціальності 271 «Річковий та морський транспорт» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. 2018. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/2022/Standarty.Vyshchoyi.Osvity/Zatverdzheni.Standarty/01/31/271-Richk.ta.morsk.transp-bak.31.01.22.pdf (Дата звернення: 24.01.2025).
4. Borucinsky M., Kegalj J. Notes on written communication in marine engineering. February 2021 Publisher: University of Rijeka, Faculty of Maritime Studies ISBN: 978-953-165-132-5. 135 p. https://www.researchgate.net/publication/349302690_Notes_on_written_communication_in_marine_engineering (Last accessed: 17.12.2024).
5. Cole C., Trenker P. The Yardstick for Maritime English STCW Assessment Purposes. *IAMA Journal*. 6 (1). January 2008. https://www.researchgate.net/profile/Clive-Cole/publication/228406912_The_Yardstick_for_Maritime_English_STCW_Assessment_Purposes/links/004635232c6e29a4ed000000/The-Yardstick-for-Maritime-English-STCW-Assessment-Purposes.pdf (Last accessed: 22.12.2024).
6. Dragomir I.A., Niculescu B.-O. Different Approaches to Developing Writing Skills. *Land Forces Academy Review.* 2020. Vol. XXV, No 3(99). P. 201-206. URL: https://www.academia.edu/114709619/Different_Approaches_to_Developing_Writing_Skills (Last accessed: 20.12.2024).
7. Harmer J. How to Teach Writing. Pearson Education Limited: 2004, 154 p. URL: https://www.academia.edu/41442986/Jeremy_Harmer_How_to_Teach_Writing_Longman_2004_ (Last accessed: 20.12.2024).
8. IMO Model Course 3.17. Maritime English. London: International Maritime Organization. 2015. 138 p.
9. Raimes A. Techniques in Teaching Writing. Oxford: Oxford University Press. 1983. 164 p.
10. Rao P.S. Developing Writing Skills Among the EFL/ESL Learners. *Research Journal of English (RJOE).* 2017. Vol. 2. Issue 3. P. 52-63. URL: https://www.researchgate.net/publication/334762842_DEVELOPING_WRITING_SKILLS_AMONG_THE_EFLESL_LEARNERS (Last accessed: 01.08.2025).
11. Safety Digest: Lessons from Marine Accident Reports. 1/2023. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/642aa9107de82b0012313468/2023-SD1-SafetyDigest.pdf (Last accessed: 15.09.2024).
12. Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers 1978. London: International Maritime Organization. 2001. 277 p.

REFERENCES

1. Dudyk P.S. (2005). Stylistyka ukrainskoi movy [Stylistics of the Ukrainian Language]. Kyiv: Vydavnychyi tsentr «Akademiia». 368 p. [In Ukrainian].
2. Kovtun (Buhaichuk) O. (2002). Pysmo yak zasib i obiekt navchannia anhliiskoi movy [Writing as a Means and Object of Learning the English Language]. Naukovyi visnyk Izmailskoho derzhavnoho humanitarnoho universytetu – Scientific Bulletin of Izmail State Humanities University, (13), 16–18. [In Ukrainian].
3. Standart vyshchoii osvity zi spetsialnosti 271 «Richkovyi ta morskyi transport» dlia pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoii osvity. (2018). [Higher Education Standard for Specialty 271 «River and Maritime Transport» for the First (Bachelor's) Level of Higher Education]. Retrieved from https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/2022/Standarty.Vyshchoyi.Osvity/Zatverdzheni.Standarty/01/31/271-Richk.ta.morsk.transp-bak.31.01.22.pdf. [In Ukrainian].

4. Borucinsky M., Kegalj J. (2021). Notes on written communication in marine engineering. University of Rijeka, Faculty of Maritime Studies. ISBN: 978-953-165-132-5. 135 p. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/349302690_Notes_on_written_communication_in_marine_engineering.

5. Cole C., Trenker P. (2008). Yardstick for Maritime English STCW Assessment Purposes. *IAMA Journal*. 6 (1), January 2008. Retrieved from https://www.researchgate.net/profile/Clive-Cole/publication/228406912_The_Yardstick_for_Maritime_English_STCW_Assessment_Purposes/links/004635232c6e29a4ed000000/The-Yardstick-for-Maritime-English-STCW-Assessment-Purposes.pdf.

6. Dragomir I.A., Niculescu B.-O. (2020). Different Approaches to Developing Writing Skills. *Land Forces Academy Review.* Vol. XXV, No. 3(99), 201–206. Retrieved from https://www.academia.edu/114709619/Different_Approaches_to_Developing_Writing_Skills.

7. Harmer J. (2004). How to Teach Writing. Pearson Education Limited, 154 p. Retrieved from https://www.academia.edu/41442986/Jeremy_Harmer_How_to_Teach_Writing_Longman_2004_.

8. IMO Model Course 3.17. (2015). Maritime English. London: International Maritime Organization, 138 p.

9. Raimes A. (1983). Techniques in Teaching Writing. Oxford: Oxford University Press, 164 p.

10. Rao P.S. (2017). Developing Writing Skills Among the EFL/ESL Learners. *Research Journal of English (RJOE).* Vol. 2, Issue 3, 52–63. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/334762842_DEVELOPING_WRITING_SKILLS_AMONG_THE_EFLESL_LEARNERS.

11. Safety Digest: Lessons from Marine Accident Reports (2023). 1/2023. Retrieved from https://assets.publishing.service.gov.uk/media/642aa9107de82b0012313468/2023-SD1-SafetyDigest.pdf.

12. Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers (2001). STCW 1978. London: International Maritime Organization, 277 p.